

Մ աշտոցի Արձագանգ

Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Սուրբ Յակոբ Կիրակնօրեայ Դպրոցի ամսաթերթ
WWW.SOURPHAGOP.ORG (16-րդ տարի)

Այս թիւով.....

Խմբագրական՝ Վերամուտ 37 Էջ 2

Սեպտեմբեր ամսուան բացատրական տօնացոյց: Էջ 3-5

Գիտէի՞ ը թէ
Վարագայ Սուրբ Խաչ
Վարագավանք
Խաչվերաց
Սուրբ Գեորգ Զօրավար
Նիկիոյ Ժողով
Նաւակաստիք

Պահուած Բար Էջ 6

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը Էջ 7-10

2015-16 Տարեշրջանի Ամավերջի հանդէս

Հաղորդագրութիւն Էջ 11-13
Աւարտականներու խօսք էջ 14-15

Վերամուտ 2016-17 Էջ 16

Ամսուան Համարը

«Ձգեցէք որ մանուկները ինձի գան,
արգելք մի ըլլաք անոնց, որովհետեւ
այդպիսիներուն է Աստուծոյ
արքայութիւնը»:

Աւետարան ըստ Մարկոսի 10.14

Սեպտեմբեր 2016 (ԻԴ տարի թիւ 1)

Կ... ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԴՊՐՈՅ

Խաչքարի Հեղինակ՝
Ժողովրդական Վարպետ
Ռուբեն Նալբանդյան

Հաւատք

Կրօն

Եկեղեցի

Լեզու

Մշակոյթ

Վերամուտ 37

Մեր ժողովուրդի ամենէն կարեւոր հարստութիւնը մեր բարոյական դիմագիծին առողջութիւնն է եւ երբ մեր նոր սերունդը հայ քրիստոնէական դաստիարակութեամբ եւ մեր մայրենի եկեղեցւոյ մաքուր կաթով չի սնանիր, կը նշանակէ թէ արդէն բարոյական այլասերումի վտանգը կը սպառնայ մեզի:

Պատմութիւնը կը վկայէ թէ՛ աշխարհասփիւռ մեր գաղութներուն երկարակեցութիւնը կախեալ է ոչ թէ տուեալ գաղութի նիւթական պայմաններէն, այլ անոր հոգեւոր արժէքներէն ու բարոյական սկզբունքներէն:

1980 Սեպտեմբերի 14-ին ծնունդ առած Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Սուրբ Յակոբ Կիրակնօրեայ Դպրոցը կը պատրաստուի իր 37-րդ յաջորդական տարեշրջանին:

«Ձեզցէք որ մանուկները ինծի գան, արգելք մի՛ ըլլաք անոնց, որովհետեւ այդպիսիներուն է Աստուծոյ արքայութիւնը»:

Յիսուսի այս խօսքերը պէտք է ըլլան հիմը Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ մտապատկերին, մանաւանդ Գանատայի մէջ՝ երբ պետութեան կողմէ վարժարաններու մէջ, հայ կրօնական դաստիարակութեան սահմանափակումին հետեւանքով, եկեղեցիներուն համար կենսական կը դառնայ հայ քրիստոնէական դաստիարակութիւն փոխանցել նոր սերունդին, հիմնականօրէն Կիրակնօրեայ Դպրոցներու միջոցով:

«Մաշտոցի Արձագանգ»ի 24-ամեակին ընդմէջէն պիտի շարունակենք մեսրոպատառ գրութիւններ ներկայացնել մեր աշակերտներուն, մանաւանդ համացանցին վրայ: Մեր կայքէջը, www.sourphagop.org-ը իր 16-րդ տարին պիտի ամբողջացնէ:

Այս տարի եւս, օգտագործելով զանազան միջոցներ, պիտի շարունակենք սորվեցնել մեր աշակերտներուն.

- Հայ բարքեր եւ կենցաղ
- Հայկական տօներ ու սովորութիւններ
- Երգեր եւ շարականներ
- Հայերէն Աստուածաշունչ բանալ եւ կարդալ
- Հայ եկեղեցւոյ պատմութիւն
- Ձեռային աշխատանքներ:

Այս բոլորը՝ Հայ Քրիստոնէայ նկարագիր մը կերտելու համար:

Թող Բարձրեալն Աստուծոյ աչքն ու աջը հովանի ու առաջնորդ ըլլան Սուրբ Յակոբ Կիրակնօրեայ Դպրոցին, որպէսզի մեր ժողովուրդի նոր սերունդի զաւակները «պարարտ հողի մէջ աճելով պտուղ տան, մէկի տեղ երեսուն, մէկի տեղ վաթսուն, կամ մէկի տեղ հարիւր»:

«Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը, Աստուծոյ սէրը եւ Սուրբ Հոգիին հաղորդութիւնը մեր բոլորին հետ ըլլան: Ամէն»:

Սեպտեմբեր ամսուան բացատրական տօնացոյց

Շբթ. 3	Նիկիոյ Ս. Ժողովի 318 Հայրապետները
Կիր. 4	Բարեկենդան Ս. Խաչի Պահոց
Եշ. 8	Տօն Ծննդեան Ս. Աստուածածնի յԱննայէ
Շբթ. 10	Նաւակատիք Սուրբ Խաչի
Կիր. 11	Տօն Վերացման Ս. Խաչին (Խաչվերաց)
Բշ. 12	Յիշատակ Մեռելոց
Դշ. 21	Հայաստանի Հանրապետութեան Անկախութեան օր
Շբթ. 24	Սուրբ Գեորգ Զօրավար
Կիր. 25	Վարազայ Ս. Խաչ
Բշ. 26	Ս. Դաւիթ Դրնեցի
Եշ. 29	Ս. Իշխաններ Սահակ եւ Համագասպ

Պահքի Օրեր: 2, 5, 6, 7, 8, 9, 14, 16, 19, 20, 21,22, 23, 28, 30

Գիտէի՞ր թէ

1. Խաչվերացին օրը, ռեհանով զարդարուած խաչով տեղի կ'ունենայ Թափօր-Անդաստանը:
2. Հայց. Եկեղեցոյ սովորութիւններէն է Խաչվերացի տօնին օրհնել զանազան միրգեր:
3. Պօղոս Առաքեալ կը գրէ. «Գալով ինծի քաւ լիցի եթէ մեր Տիրոջ Յիսուս Քրիստոսի խաչէն զատ ուրիշ բանով պարծենամ»:
4. Հայց. Եկեղեցին ունի նաեւ Ս. Խաչի 3 տօներ եւս. Գիւտ Խաչի, Վարազայ խաչ, Երեւման խաչ:
5. Ս. Յակոբ Կիրակնօրեայ Դպրոցի վերամուտը ամէն տարի Խաչվերացին տեղի կ'ունենայ:

Վարազայ Սուրբ Խաչ Ամէն տարի Սուրբ Գեորգին յաջորդող Կիրակին, որ միշտ Սեպտեմբեր 28-ի ամենէն մօտ Կիրակին է, Հայաստանեայց Եկեղեցին կը նշէ խաչին նուիրուած Վարազայ Ս. խաչի տօնը: Այս տօնը կը վերագրուի Ս. խաչի երեւման Վարազ լեռներու բարձունքներուն վրայ կառուցուած վանքին մէջ: Ըստ աւանդութեան, Ս. Հոփսիմէն այդ տեղ պահեր է իր վիզի խաչը: Հոն, շուրջ 653 թուականին, երկու ձգնաւորներ, Յովէլ եւ Թողիկ, տեսիլք մը կ'ունենան. հրաշալի լուսաւորութիւն մը զիրենք կ'առաջնորդէ դէպի Վանի Վարազ լեռներ, ուր լուսաւորութիւնը կը կեդրոնանայ ու ի յայտ կու գայ խաչ մը:

Վարազավանք Կը գտնուի Վան քաղաքին հարաւարեւելեան կողմը, Վարազ լեռան արեւմտեան լանջին: 653-ին երբ յայտնի կը դառնայ Վարազայ Ս. Խաչի «Նշան»ի տեղը, Ներսէս Գ. կաթողիկոս Տայեցին, կը կառուցէ Ս. Նշան եկեղեցին եւ կը հաստատէ Վարազայ Ս. Խաչի տօնը: 870-ին արաբները կը գրաւեն Վարազավանքը, սակայն շատ չանցած Աշոտ Արծրունի իշխանը կ'ազատագրէ զայն: 1857-ին Վարազավանքի վանահայր կը նշանակուի Խրիմեան Հայրիկը «Մկրտիչ Ա. Խրիմեան Վանեցի»: Վանքը 1915-էն ի վեր լքուած է եւ ներկայիս աւերակ վիճակի մէջ կը գտնուի:

ԽԱՉՎԵՐԱՑը Հայ Եկեղեցւոյ հինգ տաղաւարներէն վերջինն է: Ան Խաչին նուիրուած տօներուն մէջ ամենակարևորն է, որովհետև նուիրուած է խաչին գերութիւնէն վերադարձին, անոր բարձրացման և փառաբանութեան պատմական յիշատակին: Հայաստանեայց Եկեղեցին Խաչվերացը կը տօնէ Սեպտեմբերի 11-17 ժամանակահատուածին հանդիպող Կիրակի օրը, իսկ տօնի յաջորդ օրը մեռելոց է:

610 թ. պարսից Խոսրով արքան մեծաքանակ զօրքով կը յարձակի Բիզանդական կայսրութեան վրայ: Սկզբնական յաջողութիւններէն ոգևորուած՝ պարսկական զօրքերը 614 թ. կը մտնեն Երուսաղէմ: Շատերը կը սպաննեն եւ շատերն ալ գերի կը վերցնեն: Վերջիններուն մէջ էր նաև Երուսաղէմի Զաքարիա հայրապետը: Բայց պարսիկներն այսքանով չեն բաւարարուիր. կը մտնեն Ս. Յարութեան տաճար և գերի կը վերցնեն այնտեղ պահուող Աստուածընկալ Ս. Խաչը, որը Դ դարի սկզբին Կոստանդիանոս կայսեր մօր Հելինէի ձեռքով գտնուէր և պաշտամունքի առարկայ էր դարձեր բոլոր քրիստոնէաներու համար:

628 թ. Բիզանդական զօրքերը Հերակլ կայսեր գլխաւորութեամբ խաչափայտը վերադարձնելու համար կը պատերազմին պարսիկներու դէմ: Բիզանդական զօրքին կ'օժանդակէ նաև հայկական զօրախումբը ՄԺԺ Գնունիի գլխաւորութեամբ: Տիրոջ օգնութեամբ բիզանդացիները յաղթանակ կը տանին:

Ս. Խաչը հանդիսաւոր թափօրով կը տեղափոխուի հայոց Կարին քաղաքը: Իսկ Կարինէն զայն կը տեղափոխեն Կ. Պոլիս, ապա Երուսաղէմ: Գերեզարձի ճանապարհին Տիրոջ խաչափայտը կը բարձրացուէր և ցնծութեան առիթ կ'ըլլար ժողովուրդին համար:

Խաչը քրիստոնէաներու համար Աստուծոյ զօրութիւն է ու պարծանքներու պարծանքը, որուն վրայ իր անմեղ արիւնը թափեց Քրիստոս՝ տալով մեզ յաղթութեան զէնքը ընդդէմ սատանային ու անոր խաբկանքներուն: Յիսուս խաչին վրայ ցոյց տուաւ իր անհուն սէրը մարդկութեան հանդէպ, և խաչը դարձաւ մեզի համար յոյսի, սիրոյ և փրկութեան երաշխիք:

Սուրբ Գէորգ Զօրավար

Խաչվերացէն 13 օրեր ետք եկող շաբաթ օրը Ս. Գէորգ է: Ան նահատակուած է Նիկոմեդիոյ մէջ մօտաւորապէս 303 թուականին:

Հասակ առած է քրիստոնէայ ընտանիքի մէջ: Երբ Հռոմէացի Դիոկղետիանոս կայսրը (284 - 305) հրովարտակ կը հրատարակէ քրիստոնէաներուն դէմ, Գէորգ զօրավարը կը պատռէ Նիկոմեդիա քաղաքի հրապարակին վրայ կախուած այս արքունական հրամանը:

Այս պատճառով կը չարչարուի եւ կը նահատակուի, որովհետեւ կը մերժէ ուրանալ իր քրիստոնէութիւնը:

Բազմաթիւ աւանդութիւններ հիւսուած են Ս. Գէորգի մասին: Ասոնցմէ ամենածանօթը այն է որ Գէորգը վիշապ մը սպաննելով կոյս մը ազատած է եւ այդ պատճառով կ'ընդունուի որպէս վիշապասպան սուրբ:

Անգլիացիները իրենց պահապան սուրբը կը համարեն Ս. Գէորգը (Saint George): Սուրբ Գէորգի անունով եկեղեցիներ ունին Հայերը եւ եւրոպական ժողովուրդները:

ՆԻԿԻՈՅ ԺՈՂՈՎ Արիոս Աղեքսանդրացի, իմաստասիրական հմտութեամբ ծանօթ անձ մըն էր, որ մինչեւ իսկ հայրապետութեան յաջորդելու փափաքեցաւ: Այն ժամանակ Յիսուսի անձին վրայ խնդիրներ կային եւ Արիոս ալ սկսաւ պաշտպանել այն տեսակետը թէ Յիսուս Քրիստոս չէ մարդացեալ Որդին Աստուծոյ, այլ գերագոյն արարած մը, եւ թէ իրեն տրուած Որդի Աստուծոյ կոչումը բառացի իմաստով առնելու չէ: Աղեքսանդր հայրապետ Աղեքսանդրիոյ գաւառական ժողովներու մէջ, 312-ին եւ 319-ին, հերքեց Արիոս երեցին կարծիքը, որ սակայն իրեն պաշտպան եպիսկոպոսներ ալ ունեցաւ եւ Եւսեբիոս արքեպիսկոպոսը Նիկոմիդիոյ մէջ տեղի ունեցած ուրիշ ժողովով մը արձակեց Արիոսը Աղեքսանդրիոյ ժողովներուն դատապարտութենէն: Երբ որ վեճերը ընդհանրացան եւ եկեղեցւոյ մէջ հակառակութիւնները սաստկացան, Կոստանդիանոս կայսրը ուզեց խնդիրը ընդհանուր ժողովի մը մէջ լուծել եւ բոլոր քրիստոնէայ աշխարհի եպիսկոպոսները հրաւիրեց Նիկիա քաղաքը 325-ին, ուր ժողովը բացուեցաւ Յունիս 19-ին: Հրաւիրուած էին նաեւ Տրդատ եւ Գրիգոր որոնք կամ չուզեցին, կամ չկրնալով անձամբ երթալ, Արիստակետը իրենց փոխանորդ նշանակեցին, եւ իրենց կարծիքին ու դաւանութեան յայտարարութիւնն ալ գրաւոր յանձնեցին անոր եւ ճամբայ հանեցին (ԽՈՐ. 176): Արիստակետ եղաւ Նիկիոյ 318 հայրապետներէն մին, որոնք միայն քանի մը հոգիի տարաձայնութեամբ, Արիոսական վարդապետութիւնը դատապարտեցին եւ Արիոսը նզովեցին: Կոստանդիանոս ալ զայն արքորեց: Նիկիոյ ժողովին մասնակցած հայրապետներու անուանացանկին մէջ կը կարդացուի Հայոց Մեծաց Արիստարքոս կամ Արիստակիսոս կամ Արսափիոս անունով եպիսկոպոսը, որ մեր Արիստակետն է, թէպէտ օրինակ օրինակ անունը աղաւաղուած է: Յատուկ գործունէութեան կամ բանախօսութեան յիշատակ մը չունինք, բայց արդէն այնչափ եպիսկոպոսներուն մէջէն միայն քանի մը պայքարողներու անունները կը տեսնուին ժողովի ատենագրութեանց մէջ: Արիստակետ ժողովէն ուղղակի վերադարձաւ Վաղարշապատ արժանահաւատ բանիւ, եւ քսան կանոնեալ գլխովը ժողովոյն (ԽՈՐ. 177): Գրիգոր ուղղափառ հաւատքի յաղթանակին վրայ ուրախանալով ընդունեց եւ հռչակեց Նիկիոյ կանոնները, «եւ սուղ ինչ գլուխս յինքենէ ի կանոնս ժողովոյն յաւելու» (ԽՈՐ. 177):

Մաս տուողը կ'ըսէ. «Մասն եւ բաժին եղիցի Սուրբ Պատարագիս»
Մաս ստացողը կ'ըսէ. «Բաժին իմ Աստուած Յաւիտեան»

Նաւակատիք (նոր կերտել, նոր շինել) նորաշէն տաճարի, եկեղեցւոյ, ամէն նորի բացման, տարեդարձի ու նուիրագործութեան հանդէս: Նաւակատիք է նոր աւարտած եկեղեցւոյ առաջին նուիրագործութիւնը, ինչպէս նաեւ՝ նուիրագործութեան տարեդարձը: Հայ եկեղեցին նաւակատիքները սկսած է կատարել կամ յիշատակել մեծահանդէս տօներու նախընթաց օրերուն: Նաւակատիքով պահքի խստութիւնը կը մեղմացուի՝ առանց զայն ամբողջովին վերացնելու, այսինքն՝ մտեղէնը խստիւ արգիլելով՝ կը ներուի ձկնեղէնի ու կաթնեղէնի կիրառութիւնը Պատարագի մատուցումէն ետք:

Այդպէս է նաև Հայ եկեղեցւոյ հինգ տաղաւար տօներու նախընթաց օրերուն: Այսինքն՝ Վարդավառի, Աստուածածնի Վերափոխման ու Խաչվերացի նախընթաց շաբաթ օրերուն, առաւօտեան Պատարագէն ետք, իսկ Ս. Օննիկեան ու Ս. Զատիկի ճրագալոյցներուն, երեկոյեան Պատարագէն յետոյ կաթնեղէն ու ձկնեղէն գործածելը նոյնպէս Նաւակատիք կը նշանակէ:

Նաւակատիքը իբրև առանձին տօն կը նշուի Խաչվերացի տօնի նախընթաց շաբաթ օրը, 4-րդ դ. բիզանդական կայսրուհի Հելիինէի նախաձեռնութեամբ Երուսաղէմի Սուրբ Յարութեան մեծ տաճարը շինուելէն ետք զայն նուիրագործելու և օծելու տարեդարձի օրը, որ ամբողջ քրիստոնէայ աշխարհի համար կարելոր յիշատակ է:

Պահուած բառ

լ	ն	ւ	ս	ա	ւ	ն	ր	չ	ա	կ	ա	ն
ն	գ	ք	ա	ն	ա	կ	ա	դ	ն	ա	ւ	ա
ւ	ե	ն	կ	օ	է	կ	ի	դ	ն	թ	ա	կ
ս	ւ	ա	ն	տ	է	ր	պ	ա	տ	ն	դ	ա
ա	ն	վ	ե	հ	ա	փ	ա	ռ	ա	լ	օ	ք
ւ	ր	ե	ճ	ա	կ	ա	տ	ի	ճ	ի	թ	ն
ն	ի	ր	ա	կ	ա	ն	ր	պ	ա	կ	ա	դ
ր	չ	ա	ր	ե	ն	ց	ի	ր	ր	օ	ր	ն
ե	կ	ե	դ	ե	ց	ի	ա	ք	ի	ր	ա	բ
լ	ս	ա	ր	ա	ն	օ	ր	ր	ա	ն	ն	ն
ե	կ	ե	դ	ե	ց	ի	ք	ն	ւ	ր	մ	ս
լ	ե	շ	ն	ր	ն	ա	բ	ե	դ	ա	յ	ն
ն	ն	ա	պ	ա	տ	ն	ւ	ե	լ	ի	ք	ր
լ	ա	ն	ա	մ	ի	ք	ա	հ	ա	ն	ա	յ

աւանդական	աղօթարան	արեղայ	անտէր
բողոքական	բոսոր	բարիք	
եկեղեցի	եկեղեցի		
էական	իրական	իմանալ	
լուսաւորչական	լուսաւորել	լսարան	
կաթոլիկ	կաթողիկէ	կապ	
ճար	ճակատ	ճիտ	
ոգելորիչ	որոշել		
չարենց			
պատուելի	պատրիարք	պատ	
վեհափառ	վեր	վանք	
տաճար	տապան	տօն	
քահանայ	քուրմ	քանակ	օրրան

պահուած բառ՝ 5 գիրերով. հաւատք

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը
Մանկապարտեզի անկիւն

Ամբողջացո՛ւր Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ
Կիրակնօրեայ Դպրոցներու նշանաբանը: Մարկոս 10.14

Յիսուս, մանուկները, արգելք, այդպիսիներուն,
արքայութիւնը

----- ըսաւ.

«Ձգեցէք որ ----- ինծի գան, ----- մի՛
ըլլաք անոնց, որովհետեւ ----- է Աստուծոյ
-----»:

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը
Նախակրթարան Ա. Բ. և Գ. դասարաններու անկիւն

1.- Ո՞ր տարին հիմնուեցան «Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Կիրակնօրեայ Դպրոցները».
ա. 1900
բ. 1929
գ. 1979
դ. 1980

2.- Ո՞ր տարին հիմնուեցաւ Սոնթրէալի Սուրբ Յակոբ Կիրակնօրեայ Դպրոցը.
ա. 1900
բ. 1929
գ. 1979
դ. 1980

3.- Այս տարի «Մաշտոցի Արձագանգ»ի քանի՞ երորդ տարեդարձն է:
ա. 6
բ. 32
գ. 17
դ. 24

4.- Աստուածաշունչը կը բաղկանայ երկու մասերէ. առաջին մասը կը կոչուի «--- Կտակարան» իսկ երկրորդը՝ «Նոր -----»: Առաջին մասը գրուած է Քրիստոսէ --- -- իսկ երկրորդը ----- ետք:

5.- Ի՞նչ կը կոչուի այն տաղաւարը որ կը սօնենք Սեպտեմբեր ամսուան ընթացքին.
ա. Խաչվերաց
բ. Սուրբ Ծնունդ
գ. Սուրբ Զատիկ
դ. Սուրբ Աստուածածնի Վերափոխում

6.- Հետեւեալ սուրբերէն որո՞ւն սօնը կը սօնենք Սեպտեմբերին.
ա. Սուրբ Սարգիս
բ. Սուրբ Գեորգ
գ. Սուրբ Թադէոս
դ. Սուրբ Պետրոս

7.- Ի՞նչ կը կոչուի խաչին կեդրոնական մասը.
-----:

8.- Յիսուս քանի՞ տարեկան էր երբ մկրտուեցաւ.
ա. 6
բ. 32
գ. 30
դ. 33

9.- Ամբողջացո՞ւր Հայց. Եկեղեցւոյ Կիրակնօրեայ Դպրոցներու Սաղթերգին առաջին 4 տողերը.
Կիրակնօրեայ Սուրբ յարկին մենք ----- ենք լուսաբաղձ Կայծերու պէս ----- Ցայտած՝ սրտէն պերճ -----:

10.- Ամբողջացո՞ւր Հայց. Եկեղեցւոյ Կիրակնօրեայ Դպրոցներու Սաղթերգին երկրորդ 4 տողերը.

Ուստի քայլենք -----,
Ո՛վ հարազատ զարմ -----
----- գրնացքով
Լոյս-աղբիւրին -----:

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը

Նախակրթարան Դ. Ե. եւ Ջ. դասարաններու անկիւն

1.- Ո՞վ է ներկայիս Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսը.

- ա. Սահակ Բ. Խապայեան
- բ. Արամ Ա.
- գ. Գարեգին Ա.
- դ. Գարեգին Բ.:

2.- Ո՞վ է ներկայիս Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը.

- ա. Սահակ Բ. Խապայեան
- բ. Արամ Ա.
- գ. Գարեգին Ա.
- դ. Գարեգին Բ.:

3.- Ըստ Ա. Կորնթացիներուն 13րդ գլուխին երեք հիմնական շնորհներն են Հաւատք, Յոյս եւ Սէր, եւ այս երեքէն ամենէն մեծն է...

- ա. հաւատքը
- բ. յոյսը
- գ. սէրը
- դ. Աստուածային հիմնական շնորհները թիւով 4 են:

4.- Վերջին ընթրիքի ընթացքին Յիսուս հաստատեց Հաղորդութեան խորհուրդը: Աւագ շաբթուան ո ը օրն էր այդ.

- ա. Երկուշաբթի
- բ. Ուրբաթ
- գ. Հինգշաբթի
- դ. Չորեքշաբթի:

5.- Սուրբ Ծնունդի մաղթանքն է.- Քրիստոս ի մէջ մեր յայտնեցաւ, օրհնեալ է...

- ա. Քրիստոսի Ծնունդը
- բ. Յայտնութիւնը Քրիստոսի
- գ. Յարութիւնը Քրիստոսի
- դ. Անունը Քրիստոսի:

6.- Պատարագի ընթացքին ո՞վ (որո՞նք) կ'երգէ (կ'երգեն) «Քրիստոս ի մէջ մեր յայտնեցաւ...».

- ա. Պատարագիչը
- բ. Սարկաւազը
- գ. Քահանան
- դ. Դպիրները:

7.- Ս. Պատարագի ընթացքին Ողջոյն տուողը կ'ըսէ: «Քրիստոս - մէջ --- յայտնեցաւ»:

8.- Ս. Պատարագի ընթացքին ողջոյն ստացողը կը պատասխանէ. «----- է ----- Քրիստոսի»:

9.- Հինգ տաղաւարներն են.-Ս. Ծնունդ, Ս. Զատիկ, Այլակերպութիւն, Վերափոխումն Ս. Աստուածածնի եւ

- ....
- ա. Մեռելոց
- բ. Խաչվերաց
- գ. Ծաղկազարդ
- դ. Համբարձում:

10.- Ս. Զատիկէն 40 օրեր ետք կը տօնենք.

- ա. Համբարձում
- բ. Երեւում
- գ. Այլակերպութիւն
- դ. Յայտնութիւն:

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը Երկրորդականի անկիւն

Ամբողջացո՛ւր:

1.- ----- կը կոչուի եկեղեցոյ արեւմտեան բաժինը որ տաճարէն բաժնուած է պատով ու դուռով, որուն մէջ կը կենային ապաշխարողները որոնք պատրաստ չէին հաղորդութիւն ստանալու:

2.- 325 թուականի Նիկիոյ ժողովին Հայաստանեայց եկեղեցոյ ներկայացուցիչն էր, ----- ր Քրիզոստոմոսի որդին:

3.- 325 թուականին գումարուած Նիկիոյ ժողովին մասնակցեցան --- հայրապետներ (կամ անոնց ներկայացուցիչները):

4.- Առաջին տիեզերական ժողովը տեղի ունեցաւ ----- մէջ, --- թուականին :

5.- Խաչվերացը կը տօնենք Սեպտեմբեր - - ի ամենէն մօտ գուգադիպող Կիրակի օրը:

6.- Հայաստանեայց եկեղեցոյ խաչի տօներն են.

- ա. --- խաչի
- բ. ----- խաչ
- գ. ----- խաչ
- դ. Խ -----:

7.- Խաչվերացէն 13 օրեր ետք Ս. ----- ին տօնն է, եւ յաջորդ օրը ----- Սուրբ Խաչ է:

8.- Ըսէ՛ մէկ բառով: Նոր կերտել, նոր շինել

9.- Ամբողջացո՛ւր: Խաչվերացին օրը, ռեհանով զարդարուած խաչով տեղի կ'ունենայ -----:

10.- Ամբողջացո՛ւր. Հայաստանեայց Եկեղեցոյ սովորութիւններէն է Խաչվերացի տօնին օրինել զանազան -----:

11.- Ո՞վ գրած է:
«Գալով ինձի քաւ լիցի եթէ մեր Տիրոջ Յիսուս Քրիստոսի խաչէն զատ ուրիշ բանով պարծենամ»:

- ա. Ս. Պօղոս Առաքեալ
- բ. Ս. Պետրոս Առաքեալ
- գ. Ս. Յովհաննէս Առաքեալ
- դ. Ս. Թադէոս Առաքեալ

12.- Այս տարի ե՞րբ կը տօնենք Ս. Կոյս Մարիամի ծննդեան տօնը.

- ա. Սեպտեմբեր 8
- բ. Օգոստոս 8
- գ. Յունուար 8
- դ. Հոկտեմբեր 8

ՍՈՒՐԲ ՅԱԿՈԲԻ ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԴՊՐՈՑԻՆ ԱՄԱՎԵՐՋԻ ՀԱՆԴԵՍԸ

Ս. Յակոբ Առաջնորդանիստ Մայր Եկեղեցւոյ Կիրակնօրեան իր 36-րդ տարեշրջանը բոլորեց: Կիրակի, 22 Մայիս 2016-ի յետմիջօրէին, Ս. Յակոբ Վարժարանի «Բաստրմաճեան» սրահին մէջ տեղի ունեցաւ ամավերջի հանդէսը՝ ի ներկայութեան հայ հոգեւոր արժէքներուն գիտակից ծնողներու, Հոգաբարձութեան անդամներու, Ազգային Երեսփոխաններու, եւ Գանատայի Հայոց Թեմին Հայրապետական Ներկայացուցիչին:

Ըստ մեր Կիրակնօրեայի աւանդութեան՝ հանդիսասրահի մուտքին ներկաներուն բաժնուեցաւ «Մաշտոցի Արձագանգ» պարբերականի գունաւոր ու պատկերազարդ տարեկան բացառիկը որ նաեւ կ'ընդգրկէր 2015-16 տարեշրջանի տեղեկագիրը:

Ամփոփ եւ յաջող յայտագիր մը պատրաստուած էր: Աշակերտներ եւ ժողովուրդ յոտնկայս երգեցին Տերունական աղօթքը: Ապա աշակերտները դարձեալ յոտնկայս աղօթեցին Ներսէս Շնորհալիի «Իմաստութիւն Հօր, Յիսուս»ը ու երգեցին Կիրակնօրեայի քայլերգը:

Բացման խօսքը փոխնի փոխ ներկայացուեցաւ երկրորդական Դ. կարգի աշակերտներ՝ Սալիի Թորոսեանի եւ Սդեֆան Տեմերճեանի կողմէ: Անոնք իրենց խօսքին մէջ ըսին. «Այս տարին, ըլլալով Մեծ Եղեռնին 101-ամեակը եւ նոյնպէս հոչակուած «Ծառայութեան Տարի» Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոս Արամ Ա. Վեհափառ Հայրապետին կողմէ, մեր հանդէսը մասնաւոր նշանակութիւն կը ստանայ եւ մեզի առիթ մը կ'ընծայէ յիշելու Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Կիրակնօրեայ Դպրոցներու հիմնադրութեան պատճառները: Արդարեւ, 1929-ին Մեծի Տանն Կիլիկիոյ տարագիր Կաթողիկոսը Նորին Սուրբ Օծութիւն Տէր Տէր Սահակ Բ. Խապայեանը հիմը կը դնէր Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Կիրակնօրեայ Դպրոցներուն որպէս նպատակ ունենալով.

Ա. Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ դաւանութեան եւ աւանդութեան համաձայն կրօնական դաստիարակութիւն տալ մասնաւորապէս մանուկներուն եւ պատանիներուն, իբրեւ լրացուցիչ մասը ազգային ընդհանուր կրթութեան եւ դաստիարակութեան, եւ ընդհանրապէս ալ չափահասներուն աւանդել քրիստոնէութեան եւ Մայրենի Եկեղեցւոյ

վերաբերեալ գիտելիքներ եւ ծանօթութիւններ:

Բ. Այս դաստիարակութեան նպատակն է Հայ ժողովուրդին զուակները գիտակից դարձնել իրենց Քրիստոնէական Կրօնքին եւ Մայրենի Եկեղեցոյն եւ կերտել անոնց քաղաքացիական նկարագիրը:

Արդարեւ, նոյն նպատակով է որ 1980-ին կը հիմնուէր մեր Սուրբ Յակոբ Եկեղեցոյ Կիրակնօրեայ Դպրոցը: Եւ այսօր 36-րդ յաջորդական տարեշրջանը կը հասցնենք իր աւարտին ...:

Այս տարի, երբ հայ ժողովուրդ կը յիշատակէ 101-ամեակը Մեծ Եղեռնի սրբացեալ նահատակներուն յիշատակը, եւ նաեւ Ծառայութեան տարուան առիթով, մեր այս տարեշրջանին վերջին օրը, փոքր յայտագիր մը պատրաստած ենք Ձեզի համար եւ որուն ընդմէջէն կրնանք փոխանձել Ձեզի, թէ մենք ալ կը յիշենք, կը պահանջենք...ու կը շարունակենք մեր Ծառայութիւնը բերել մեր Եկեղեցիին եւ մեր Ազգին:»

Յայտագրի առաջին բաժինով Մանկապարտէզի աշակերտները արտասանեցին «Երկարէ Քու Ձեռքդ Բարի»ն (Օրիորդ Թամար Գիզիրեանը որպէս օգնական ունենալով Երկր. Դ. Դասարանի աշակերտուհի Ռիթա Խշիշեանը աշխատեցան Մանկապարտէզի աշակերտներուն հետ):

Նախակրթարան Ա. Եւ Բ. Դասարաններու աշակերտները ներկայացուցին այս տարեշրջանի ընթացքին սորված ոսկեղէն համարներ, ինչպէս նաեւ հատուածներ արտասանեցին «Եկեղեցին Հայկական» բանաստեղծութենէն: (Տիկին Թալին Բարսեղեանը աշակերտներուն հետ աշխատելով պատրաստած էր այս բաժինը:)

Ապա, Կիրակնօրեայ Դպրոցի Երգչախումբը, ղ է կ ա վ ա ր ու թ է ա մ ք երգեցողութեան ուսուցիչ Վաչէ-Մագօ Պոյաճեանի եւ դաշնակի ընկերակցութեամբ Երկր. Ե. դասարանի

աշակերտ՝ Բասգալ Տեմբճեանի, ներկայացուց 4 շարականներ՝ «Արեգակն արդարութեան», «Սուրբ, Սուրբ», «Ծով կենցաղոյս», եւ «Տէր կեցո»ն:

Նախակրթարանի Գ. Դ. Ե. եւ Զ. դասարաններու աշակերտները արտասանեցին «Հաւատամք»ը (Տիկին Շողիկ Նաճարեան եւ Օրդ. Յասմիկ Նաճարեան աշխատելով աշակերտներուն հետ պատրաստած էին այս բաժինը):

Ապա Երկր. Ա. դասարանի աշակերտները արտասանեցին 23-րդ (ԻԲ) Մաղմուրը:

2016ը ըլլալով «Ծառայութեան Տարի» կենդանի պատկերով ներկայացուեցաւ Բարի Մամարացիին առակը, որ ծառայութեան լուսազոյն օրինակն է: Կենդանի պատկերը պատրաստեցին Օր. Յասմիկ Նաճարեանը եւ Տիկ. Շողիկ Նաճարեանը:

կը համարուի այն ատեն միայն, երբ այդ գաղութին մէջ ծնող մանուկները թրծուելով Կիրակնօրեայ Դպրոցին մէջ հասակ կ'առնեն եւ կը սկսին ըլլալ տնօրէն եւ դաստիարակներ: Ապա անդրադարձաւ երկրորդականի աշակերտներուն յանձնառութեան, որ ապագայի համար յոյս կը ներշնչէ: Ան շնորհակալութիւն յայտնեց ուսուցչական կազմին, հոգաբարձութեան եւ ծնողներուն որոնց բոլորին ներդրումով էր որ Կիրակնօրեայ Դպրոցը կրնար իր առաքելութիւնը շարունակել:

Տնօրէնը՝ Պրն. Թորոս Պապիկեան իրիօսքին ընդմէջէն յիշեցուց թէ գաղութի մը մէջ գործող Կիրակնօրեայ Դպրոցի մը առաքելութիւնը յաջողած ըլլալու համար կարեւոր է ծնողներու հետ համագործակցելը: Այսօր Կիրակնօրեայ Դպրոցը կրնար իր առաքելութիւնը շարունակել:

Տնօրէնի խօսքին յաջորդեց վկայականներու բաշխումը, որուն ընթացքին, Երկրորդական Ե. կարգէն վկայուեցան Բիթա Խշիշեան, Մհեր Պանքեան, Սեւակ Պապիկեան եւ Բասգալ Տեմերճեան՝ եւ իրենց վկայականները ստացան ձեռամբ Տէր Սուրէն Արք. Գաթարոյեանի՝ Հայրապետական Ներկայացուցիչ Գանատայի Հայոց Թեմին:

Հանդէսը աւարտեցաւ Սրբազան հօր փակման խօսքով եւ աղօթքով որմէ ետք աշակերտներ եւ ներկաներ երգեցին «Կիլիկիա» մաղթերգը:

Հանդէսի աւարտին ներկաները հիւրասիրուեցան անուշեղէններով որոնք պատրաստուած էին ծնողներ՝ Տօքթ. Թալին Քէօսէյեանի եւ Տիկ. Անի Պապիկեանի կողմէ:

Աշակերտները բաժնուեցան Մեպտեմբերի վերամուտին դարձեալ հանդիպելու յոյսով:

Սուրբ Յակոբ Կիրակնօրեայ Դպրոցի 2015-16 տարեշրջանի Երկր. Ե. կարգի աւարտականներուն խօսքը արտասանուած Ամավերջի Հանդէսին Կիրակի 22 Մայիս 2016: Վարի նկարին մէջ, ձախէն՝ աջ աւարտականներ՝ Բասգալ Տեմերճեան, Բիթա Խշիշեան, Միեր Պանքեան եւ Սեւակ Պապիկեան

Գերաշնորհ Տէր Սուրէն Արքեպիսկոպոս Գաթարոյեան՝ Հայրապետական Ներկայացուցիչ Գանատայի Հայոց Թեմի եւ Հոգեւոր Տեսուչ Սուրբ Յակոբ Առաջնորդանիստ Մայր Եկեղեցւոյ,

Մեծայարգ տիար Սագօ Եաղճեան՝ ներկայացուցիչ Սուրբ Յակոբ Առաջնորդանիստ Մայր Եկեղեցւոյ Հոգաբարձութեան

Մեծայարգ Ազգային երեսփոխաններ՝ Սուրբ Յակոբ Առաջնորդանիստ Մայր Եկեղեցւոյ

Սիրելի Տնօրէնութիւն, Ուսուցչական կազմ, աշակերտներ, ծնողք եւ բարեկամներ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Սուրբ Յակոբ Կիրակնօրեայ Դպրոցի:

Այսօր, երբ վերջին անգամ ըլլալով որպէս Կիրակնօրեայ Դպրոցի աշակերտ առիթը կը տրուի մեզի՝ մեր խօսքը ուղելու ձեզի, նախ եւ առաջ կ'ուզենք մեր սրտագին շնորհակալութիւնը յայտնել տնօրէնութեան եւ անցեալի ու ներկայի ուսուցչական կազմերուն, որոնց անդամները մեծ համբերութեամբ եւ յարատեւ ջանքով կը դասաւանդեն տալով թէ՛ մեզի եւ թէ՛ բոլոր աշակերտներուն կրօնական դաստիարակութիւն Կիրակիէ Կիրակի:

Մենք, մեր Ծաղկոցի տարիքէն յաճախած ենք Սուրբ Յակոբ Առաջնորդանիստ Մայր Եկեղեցւոյ Կիրակնօրեայ Դպրոցը, եւ շատ ուրախ ենք որ կրցանք շարունակել ամէն տարի հասնելով աւարտական դասարան եւ այսօր կ'աւարտենք այս դպրոցը:

Կիրակնօրեայ Դպրոցին շնորհիւ է որ մենք մօտէն ծանօթացանք մեր Հայագրեալ Աստուածաշունչի երկու կտակարաններուն, մեր փոքր տարիքէն լսելով պատմութիւններ այդ երկու հատուածներէն եւ ստանալով աւելի մանրամասն բացատրութիւն աւելի բարձր դասարաններու մէջ: Նաեւ, մեր փոքր տարիքէն առիթը ունեցանք տրվելու բազմաթիւ աղօթքներ, կարճ եւ երկար, որ տակաւին կը յիշենք եւ երբեք պիտի չմոռնանք:

Մեր Կիրակնօրեայ Դպրոցին միջոցաւ է որ մօտեցած ենք Հայաստանեայց Մայր

Եկեղեցւոյ պատմութեան, մօտէն դիտած անոր կարեւոր անցուդարձերը, որպէսզի գիտակցինք թէ ի՞նչ է յարմար վարուելակերպը՝ Հայ Քրիստոնէայի մը համար: Բոլոր այս դասերը, մեզի ներշնչած են, լաւագոյնս փորձելու ապրելու համար Հայ Քրիստոնէայի պատշաճ կեանք մը:

Բասգալ. Վերջին երկու տարիներուն, ամէն Կիրակի, իբրեւ Պարոն Վաչէին օգնական, ընկերակցեցայ աշակերտներու երգչախումբին դաշնակ նուագելով: Ասիկա էր իմ ծառայութիւնս մեր եկեղեցւոյ: Անձնապէս շատ հետաքրքրուած եմ Հայկական եւ եկեղեցական երաժշտութեամբ, եւ այդ հիմնական պատճառն է որ կամաւոր կերպով ստանցնեցի այս պարտականութիւնները: Փափաքը եւ որոնումը աւելին սորվելու կը քաջալերէ զիս շարունակելու իմ գործերս եւ կ'արժեւորէ բախտաւորութիւնը աշխատելու այս դպրոցէն ներս:

Րիթա. Վերջին երկու տարիներուն, օգնական ուսուցչուհին էի մանկապարտէզի դասարանին: Օրիորդ Թամարին օգնելով, ամէն Կիրակի, աշակերտներուն հետ, տարբեր պատմութիւններ պատմելով, ձեռային աշխատանքներ կատարելով, եւ աղօթքներ սորվեցնելով, բերի իմ ծառայութիւնս մեր եկեղեցւոյ: Փոքր տարիքէս երազս եղած էր Կիրակնօրեայ Դպրոցին մէջ փոքրիկներուն հետ աշխատիլ: Տարիները անցան եւ ահաւասիկ ես ուրախութեամբ ամէն կիրակի պատրաստ եմ փոքրիկ աշակերտներուն օգնելու եւ սորվեցնելու նոր նիւթեր:

Սհեր. Անունս Սհեր Պանքեան է: Երկու տարի է Պրն. Առէնին օգնականն եմ, բայց ատկէ առաջ ես ալ պարզապէս աշակերտ մըն էի: Երբ Կիրակնօրեայ նոր մտայ, շատ մը փոքրերու պէս ես ալ չէի սիրէր, բայց երթալէն աւելի հաճելի կը գտնէի: Հիմա շատ ուրախ եւ հպարտ եմ որ Կիրակնօրեայի ուսուցիչի օգնական եմ: Ուրե՛ս կ'ուզէի նախ Պրն. Թորոսին շնորհակալութիւն յայտնել որ այսքան զոհողութիւն կ'ընէ որպէսզի կարենանք Կիրակնօրեայ դպրոց մը ունենալ: Կ'ուզեմ նաեւ շնորհակալութիւն յայտնել մօրս որ ինձի ստիպեց Կիրակնօրեայ գալ երբ փոքր էի եւ Պրն. Առէնին եւ աշակերտներուս, որոնց հետ շատ հաճելի տարի մը անցուցի: Այս յաջորդ տարիները կ'ուզեմ շարունակել ու ծառայել Կիրակնօրեայ Դպրոցէն ներս որպէս ուսուցիչ:

Սեւակ. Բարեւ ամէն մարդ, անունս Սեւակ Պապիկեան է: Սուրբ Յակոբի Կիրակնօրեայ Դպրոցին մէջ, ես ունիմ տնօրէնի օգնականի դերը: Իմ այս գործս զիս միշտ զբաղ չի պահեր, եւ այնչափ դժուար չէ բաղդատած իմ երեք դասակներուսը, որովհետեւ ես կ'օգնեմ Պարոն Թորոսին երբ պէտք ունի, որ յաճախ չէ: Սակայն, Տնօրէնին օգնելէն զատ ես պատրաստ եմ Կիրակնօրեայի աշակերտներուն եւ օգնական չունեցող ուսուցիչներուն օգնելու: Ես ուրախ եմ Կիրակնօրեայ Դպրոց յաճախելով որովհետեւ ամէն Կիրակի նոր բան մը կը սորվիմ: Հաւանաբար գալ տարեշրջանին ալ ձեռով մը կապուած պիտի ժամ մեր Կիրակնօրեայ Դպրոցին: Շնորհակալութիւն:

Վերջապէս՝ կ'ուզենք ըսել թէ նոյնիսկ երբ այսօր կ'աւարտենք Կիրակնօրեայ Դպրոցը, որոշած ենք յառաջիկայ տարիներուն ընթացքին շարունակել մեր ծառայութիւնը, այս հաստատութենէն ներս:

Լաւագոյնը կը մաղթենք մեր Կիրակնօրեայ Դպրոցին:

Շնորհակալութիւն

2016-17 Տարեշրջան (37-րդ)

Վերամուտ՝

Կիրակի 11 Սեպտեմբեր, 2016 ժամը 10:30

Մանկապարտեզ : Ա., Բ., և Գ. Դասարաններ	(3 - 5	տարեկան)
Նախակրթարան : Ա., Բ., Գ., Դ., Ե. և Զ. Դասարաններ	(6 - 11	տարեկան)
Երկրորդական : Ա., Բ., Գ., Դ. և Ե. Դասարաններ	(12 - 16	տարեկան)

Գործունեություն՝

Ամեն Կիրակի Ժամը 10:30 – 13:00

Յաւելեալ տեղեկութիւններու համար դիմել Տնօրէնին՝

Թորոս Պապիկեան

Հեռ. (514)-956-1277 email director@sourphagop.org

Կայքէջ՝

www.sourphagop.org

16-րդ տարի

Ամսաթերթ՝

«Մաշտոցի Արձագանգ»

www.sourphagop.org/mashdots

24-րդ տարի